

FN möte i Wien: global narkotikastrategi fortsatt restriktiv

Högnivåmötet med ministrar från hela världen avsett formellt att ha antagit nya deklarations-texterna om utvärdering och handlingsplan för en framtida narkotikastrategi i världen.

I deklARATIONEN fastslås i inledningen att man är "fast beslutna att ta itu med världens drogproblem och aktivt verka för ett samhälle fritt från narkotikamissbruk för att säkerställa att alla människor kan leva med hälsa, värdighet och fred, säkerhet och välbefinnande."

Medlemsländerna bekräftar att målet är med både strategier för att minska efterfrågan och tillgången minimera och möjligen eliminera användning av illegala droger och psykotropa substanser, utbyte av goda erfarenheter och understryker balansen av att både agera mot tillgång och efterfrågan på narkotika.

FN:s tre grundläggande narkotikakonventioner (1961, 1971, 1988) betonas som hörnpelare i det globala kontrollsystemet. Dessutom betonas frivilligorganisationer och kvinnor som viktiga i arbetet mot narkotikaproblem, liksom att arbeta för och med ungdomar och att öka allmänhetens kunskaper om problemen.

Man uttrycker oro för det våld och hot som kriminella ligor utgör för samhällen och uppmanar till att möta detta beslutsamt och tillsammans. Och målet från FN-mötet Ungass 1998 upprepas, att utrota eller väsentligen minska illegala odlingar av opium, koka och cannabis. liksom annan narkotikaproduktion, smuggling av prekursorer (kemiska ämnen för tillverkning av droger) och penningtvätt. Omstridda begreppet *harm-reduction* nämns inte alls i förslaget till politisk deklARATION och handlingsplan från FN-mötet om narkotika i Wien. /LÄS MER PÅ SIDAN 2

Bilden: UNODC

Svenska elever använder mindre cannabis än andra i Europa

En jämförelse mellan 16-åriga elevers drogvanor i 35 europeiska länder visar att:

Svenska elever...

- ★ röker mindre än genomsnittet
- ★ dricker alkohol förhållandevis sällan
- ★ dricker relativt mycket när de dricker
- ★ är berusade mindre ofta än genomsnittet
- ★ ligger långt ner på listan när det gäller narkotikaerfarenhet

Resultaten är hämtade från ESPAD-projektets fjärde datainsamling som genomfördes våren 2007. The European School Sur-

vey Project on Alcohol and Other Drugs hade 2007 35 deltagande länder och 105 000 medverkande elever, vilket gör det till världens största undersökning om skolelevers drogvanor.

Rökning

Sedan 1999 har det blivit färre ESPAD-elever som röker och detta gäller även i Sverige. Andelen svenska elever som rökt de senaste 30 dagarna ligger under ESPAD-genomsnittet (21 respektive 29%).

Alkohol

Andelen europeiska elever som druckit alkohol de senaste 12 månaderna har varit relativt oförändrad under hela undersökningsperioden.

/LÄS MER PÅ SIDAN 2

Nya årliga åtgärdsplan för ANT

"Åtgärdsplanen på ANT-området innehåller en mängd kraftfulla åtgärder på alkoholnarkotika, dopnings- och tobaksområdet för att fler ska leva ett liv utan missbruk". Det säger folkhälsominister Maria Larsson i en kommentar.

Andra prioriteringar som nämns är ökade insatser mot droger i trafiken, en ny nationell strategi för missbruksvården och ökade insatser för barn i utsatta miljöer. Åtgärder som hålls fram är bl a samordnad brottsbekämpning, aktiv prispolitik, användande av utvärderade förebyggande metoder, satsning på information, skolan som arena och samverkan med ideella sektorn.

Dessutom fortsatt restriktiv folkhälsobaserad politik inom EU och internationellt, liksom globalt samarbete i bekämpning av narkotikaproblemen.

/Drugnews

FN möte i Wien: global narkotikastrategi fortsatt restriktiv

FORTS. FRÅN SIDAN 1

Under sessionen den 11 mars tog många länders talespersoner upp

Bilden: UNODC

skadelindrande åtgärder som en allt viktigare åtgärd. Många påtalade att målen från 1998 om att väsentligen minska nar-

kotikaproduktion och efterfrågan inte nåtts.

Men EU:s representant, tjeckiska inrikesministern Ivan Langer, gick längre och begärde att långtgående harm-reduction-åtgärder ska ingå i deklARATIONERNA.

Storbritannien har även reserverat sig emot att harm-reduction inte finns med i deklARATIONEN och uppger att regeringen kommer att tolka texten "kreativt och energiskt".

Kritiker av nuvarande FN-linjen anser dock att globala kontrollpolitiken har misslyckats och leder till större problem än narkotikan själv. Försvaren av de internationella narkotikakonventionerna anser att börjar man rucka på dem, så kommer krav på legalisering av några preparat, exempelvis cannabis och kokablad, att följa i nästa steg.

I EU är det egentligen bara Sverige och Italien som har försökt förhindra att fokus förflyttas från förebyggande och drogbekämpning till att främst minska skadorna av missbruk. Däremot har såväl USA, Ryssland och många länder i Asien och Afrika markerat att en restriktiv narkotikastrategi måste ligga fast.

Sverige har länge understrukit att det behövs en balanserad politik, både förebyggande, kontroll och missbruksvård.

Folkhälsominister Maria Larsson sade i sitt anförande:

"Vi måste göra allt för att förhindra narkotikarelaterade infektioners spridande. Vi måste göra allt för att hjälpa de som lider på grund av beroende och hjälpa dem in i samhället, inte stöta bort dem."

"...Men åtgärder för att minska risker och skador från missbruk får inte var istället för att minska efterfrågan. Sådana åtgärder måste vara ett tillägg till prevention, kontroll, vård och behandling – inte ersätta dem.

"Låt oss sätta ambitioner och mål högre än våra lägsta förväntningar", sade hon.

/Drugnews

Sex miljoner namn för FN fördrag

FN-mötet om globala narkotikastrategier fortsatte i Wien, även om högnivämötet var över den 13 mars. Dagen innan överlämnades bland annat sex miljoner namnunderskrifter i projektet *Sundial* till stöd för de tre internationella narkotikakonventionerna.

Sundial är internationella samarbetsprojektet *Supporting United Nations Drug Initiative and Legislation*, (*Sundial*), som mobiliserat för frivilligorganisationer och enskilda individer och samlat namn.

De 6 miljoner underskrifterna ska lämnas under veckan till cheferna för FN-kontrollorganen INCB och UNODC vid den fortgående sessionen som pågår till 20 mars.

Narkotikakonventionerna (1961, 1971, 1988) utgör grund för de flesta länders narkotikapolitik, om att minska tillgång och efterfrågan. De har hittills utan framgång attackerats av kritiker som menar att den restriktiva politiken misslyckats och ofta anser att mer fokus bör läggas på att minska skadorna, eller ta steget fullt och legalisera vissa eller alla preparat.

Svenska elever använder mindre cannabis än andra i Europa

FORTS. FRÅN SIDAN 1

Bland svenska elever har den dock sjunkit, från 82% 1999 till 71% 2007.

Svenska elever dricker förhållandevis sällan jämfört med elever i andra länder, men när de gör det dricker de större kvantiteter. Genomsnittskvantiteten i Sverige vid senaste dryckestillfället var 5,2 cl 100% alkohol (motsvarande ca 2 burkar starköl) jämfört med snittet på 4,2 cl.

Däremot ligger de svenska eleverna under genomsnittet såväl när det gäller berusningsfrekvens som intensivkonsumtion (att vid samma tillfälle dricka alkohol motsvarande ungefär en helflaska vin).

En av de mer betydande förändringarna sedan 1995 är att intensivkonsumtionen ökat i ett stort antal länder (dock inte i Sverige). Detta gäller i första hand flickor mellan de båda senaste undersökningarna.

Narkotika

Cannabis är det absolut vanligaste preparatet i alla länder, med ett

genomsnitt på 19%. Därefter följer ecstasy, amfetamin och kokain med 3% vardera.

Erfarenheten av cannabis varierar betydligt mellan länderna. 2007 hade nästan hälften av eleverna i Tjeckien (45%) använt cannabis någon gång medan detta bara gällde 3% i Armenien.

Andelen elever i ESPAD-länderna som provat cannabis ökade från 1995 (12%) till 2003 (20%). Därefter har värdena stabiliserats eller minskat i flertalet länder och genomsnittet uppgick 2007 till 17%.

Andelen svenska elever som använt cannabis har varit relativt oförändrad under hela perioden och 2007 gällde detta 7%, vilket ger Sverige en sjundeplats från botten.

Övriga preparat

För en del andra substanser är de svenska värdena i stort sett desamma som genomsnittet. Detta gäller bland annat erfarenhet av sniffning (9%), att ha använt sömn- eller lugnande medel utan läkares ordination (7%) och att ha blandat alkohol och tabletter för att uppnå berusning (7%).

/Källa: EMCDDA, CAN

★ NY STUDIE

Khatmissbruk ökar bland brittiska ungar

Missbruk av växtdrogen khat har i väst främst förekommit bland östafrikanska invandrare. Nu varnar en psykiatriker för att drogen även börjat spridas bland brittiska ungdomar...

I Storbritannien är khat (*kat*) – till skillnad från de flesta andra EU-länder som narkotikaklassat växten – ännu tillåten att importera och säljs öppet på marknader som vilken grönsak som helst.

Khat har en lätt centralstimulerande påverkan, tuggas främst bland män i invandrargrupper från Östafrika och arabiska viken där den anses vara ett traditionellt bruk inom vissa kretsar.

Men nu varnar en brittisk psykiatriker för att drogen börjar få fäste bland brittiska ungdomar.

- *Ungdomarna har ingen aning om drogens farlighet, de tror att eftersom den är laglig att den helt ofarligt att använda*, säger psykiatrikern Eleni Palezido vid östra Londons ungdomscenter till brittiska BBC.

- *Khat fungerar som en katalysator och utlöser latent mentala störningar när missbruket upphör och dopaminflödet i hjärnan reduceras. Detta leder till depressioner och i vissa fall till fullt utvecklade psykos*, säger hon.

Cirka sju ton Khat kommer varje vecka till flygplatsen Heathrow i London. Drogen/grönsaken importeras främst från Etiopien, Kenya och Jemen. I BBC:s artikel varnas också för att Storbritannien är en omlastningscentral till länder där khat är klassad som narkotika.

De verksamma rusämnena i khat är Cathinone och Cathine. Båda dessa kemiska substanser är klassade som C droger i Storbritanniens farlighetsklassificeringssystem.

Hittills har de brittiska myndigheterna ställt sig kallsinniga till att narkotikaklassa khat, men en talesman från inrikesministeriet säger att "vi håller en nogg vakande överblick på situationen".

Sverige narkotikaklassade khat 1989 efter rapporter om ökad smuggling och missbruk bland invandrade somaliska män.

Det är fortfarande i dessa grupper som

användning är störst, det finns även här uppgifter om att drogen börjat spridas bland kvinnor och även ungdomar med annan kulturell bakgrund.

Röster har höjts för att gränsen för grov narkotikabrott och smuggling av khat kraftigt måste sänkas då kurirer hittills bara döms till böter eller kortare fängelsestraff om de håller sig under riktvärdena 200-400 kilo.

Växtdrogen är narkotikaklassade eller på annat sätt förbjuden i de flesta EU-länder, förutom Storbritannien, Holland och Belgien. Ett juridiskt problem är att drogen inte ses som narkotika i FN:s konventioner.

/Drugnews

Missbruk av khat kan leda till sömnproblem, högt blodtryck, hjärtproblem och impotens.

Längre tids missbruk kan ge muncancer, ångest och ökad aggressivitet, orsaka paranoia och psykotiska besvär.

Khatmissbruk kan också utlösa dolda mentala störningar.

Att legalisera hasch i Danmark...

De våldsamma bråken mellan kriminella gäng i Danmark gäller ofta kontroll över haschhandeln. Nu höjs röster om att avkriminalisera cannabis och sälja det på apotek för att få bort våldet på gatorna. Vi har en politik som inte fungerar. Att sälja hasch kontrollerat på apotek är ett alternativ vi måste överväga, säger Thor Gronlykke, socialdemokratisk politiker i Köpenhamns borgarrepresentation och läkare till yrket, till SR P1.

Sedan narkotikahandeln stängde på Pusher Street i fristaden Christiania så har haschhandeln flyttat till gator, torg och skolgårdar i Köpenhamn. Och i våldsamma uppgörelser slåss kriminella mc-gäng och invandrarligor om narkotikamarknaden. Senaste halvåret har det varit över 60 sammandrabbningar i danska huvudstaden.

Flera har dödat och oskyldiga invånare hamnar ibland i skottlinjen. Nu har invånarna fått nog av bråken, vara rädda och behöva bära skottvästar. 14 mars gick ett begravningsståg med omkring 3000 deltagare genom stadsdelen Nørrebro, i tätan bars en kista med en 25-årig man som kommit i vägen för gängbråken.

Men istället för att kräva bättre polisbevakning (polisen hade ifjol identifierat 950 brottsaktiva i 80-talet ligor), så diskuteras nu alltså att försöka förebygga bråken genom att avkriminalisera cannabis.

Några politiker föreslår att haschcaféer öppnas enligt holländskt mönster. Andra att drogen flyttas in på apotek för att kontrollera att ungdomar och psykiskt sjuka inte kommer åt den.

Danska läkarförbundet avfärdar förslag om avkriminalisering, men det berör inte s-politikern Thor Gronlykke.

- *Dom är inte valda såsom vi är att reda upp situationen*, säger han till Sveriges Radio. Han håller med om att cannabis har hälsorisker, därför menar han att ålderskontroll och receptkrav behövs för att få hämta ut drogen på apotek.

Köpenhamns kommun har redan beslutat utreda frågan om en avkriminalisering och saken har även väckts i danska riksdagen, folkettinget. Samtidigt har SF föreslagit minimistraff på ett års fängelse för att bära skjutvapen.

Flera varnar för att en avkriminalisering av cannabis i Danmark skulle leda till att kriminella gäng mer skulle flytta narkotikahandeln till Skåne. Svenska tullen gillar inte förslaget om dansk legalisering, likaså förre narkotikasamordnaren Björn Fries.

- *Lite absurt, som att gå till doktorn och ansöka om att bli missbrukare. Vi kan inte laborera med unga människors framtid så här. Istället bör man stimulera nordiskt och globalt samarbete om brottsbekämpning och förebygga rekrytering till ligorna och att unga hamnar i missbruk*, säger Björn Fries till SR och påminner om att det i Sverige redan finns över 120 ligor som sysslar med cannabishandel, enligt en studie.

Dansk resignation inför narkotikaproblem har även märkts genom att man beslutat behandla grava beroende med heroin och det diskuteras att öppna sprutrum (*fixrum*) där missbrukare kan inta droger. Svenska folkhälsoministern Maria Larsson (KD) har varnat för den danska vägen i narkotikapolitiken.

Uppgifven norsk narkotikadebatt

Utvecklingen har gått från krig mot opium till att erkänna att detta måste vi leva med. Det sade norske hälsoministern Bjarne Håkon Hansen – som väckt frågan om heroinförskrivning – på en narkotika-konferens i torsdags.

Vid mötet i Oslo som hälsodepartementet ordnade presenterade Hanssen (Arbeiderpartiet) en lägesrapport om norsk narkotikapolitik i ett internationellt perspektiv. Men där slås samtidigt fast att det överordnade målet måste vara att minska de negativa konsekvenserna för enskilda personer och samhället.

Norge har stora drogproblem. Oslo kallades för några år sedan för Heroinetns huvudstad i Europa och överdoser är vanligt. Uppgivenhet har alltmer präglat myndigheternas åtgärder med insatser som sprututdelning, inrättande av sprutrum där narkomaner får hjälp att missbruka.

Men missbrukarna fortsätter flytta runt, på gatorna kring järnvägsstationen i Oslo sker försäljning och missbruk öppet.

Nyligen uppmanade Bjarne Håkon Hansen till diskussion om att starta heroinutdelning för de mest utsatta missbrukarna. Något Danmark redan beslutat pröva, heroinförsöken inleddes i januari.

I anförandet försökte Hanssen undvika att upprepa sitt heroinförslag, för vilket han fått kritik även i regeringen. Men han reflekterade utifrån ett besök han nyligen gjort till Schweiz. Han var imponerad över landets liberala narkotikapolitik att "missbrukare inte ska jagas från ställe till ställe", utan erbjudas hjälp. Bland annat heroinassisterad behandling.

- Heroininjektioner sker i sprutrum och det är nolltolerans mot injektioner utanför dessa. Sprutrummen används till att rekrytera folk till behandling, sade Hanssen om exemplet Schweiz.

Konferensen i Oslo hade rubriken "Från opiumkrig till heroinförskrivning"

ning" apropå att det är 100 år sedan första narkotikakonventionen antogs i Shanghai. Men anknöt även till kommande FN-möte i Wien i mars om hur global kontroll och narkotikapolitik framöver ska föras.

Hanssen underströk att det är viktigt att Norge talar med en röst i dessa internationella fora. Han föreslår en medelväg mellan de som ropar på mer kontroll och de som bara framhåller *harm reduction* som ett mål i sig självt.

Men ministern utesluter inte fler skademinskande åtgärder i Norge. Han efterlyser mer samarbete mellan polisen, socialtjänsten och hälsovården. Och frågar sig om dagens åtgärder för skademinskning är tillräckligt bra.

- Behöver vi flera sådana åtgärder? Jag menar bestämt att vi behöver en debatt. Vi kan inte fortsätta som vi gör nu, sade Hanssen.

På konferensen talades även om vikten att bistå Afghanistan och andra fattiga länder där narkotikaproduktion sker. En inbjuden holländare beskrev heroinassisterad behandling i Utrecht som framgångsrik. Det framgick även att heroinförskrivning är sju, åtta gånger dyrare än att erbjuda metadon.

Förre svenska narkotikasamordnaren Björn Fries medverkade också på konferensen och ansåg att det vore att ge upp att börja förskriva heroin.

Även Per Johansson från Riksförbundet Narkotikafritt Samhälle närvarade på mötet i Oslo.

- Den norska narkotikadebatten verkar uppgiven, lite förvirrad och saknar djupare analys just nu. Det talas mer om att stoppa opiumodlingen i Afghanistan, utan att våga ta tag i efterfrågan på hemmaplan. Det vore sorgligt om ministern driver igenom heroinförskrivning, säger Per Johansson, RNS, till Drugnews.

Spice förbjuden i Frankrike, Österrike och Tyskland

Frankrike förbjuder all hantering av nätdrogen Spice efter att tidigare Österrike och Tyskland stoppat drogen. En del beslag av Spice har visat sig innehålla cannabinoider. Tester har visat att rökning av preparatet kan orsaka hallucinationer och leda till illamående och panikkänslor. Giftinformationscentralen har fått frågor om Spice sedan ungdomar drabbats av hjärtklappning, höjt blodtryck, illamående, darmingar och kräkningar. I Tyskland har analogier av cannabinoider hittats varefter drogen tills vidare nyligen förbjöds.

I Sverige är preparatet som mest består av olika örter och växtdelar ännu lagligt. Det säljs via nätsidor i små påsförpackningar om några gram för missbrukssyfte. Statens kriminaltekniska laboratorium som analyserar beslag fann nyligen en substans som påminner om en cannabinoid. Svenska Folkhälsoinstitutet överväger om drogen bör narkotikaklassas.

Ett möte med *Nadis*, ett skandinaviskt nätverk med myndighetsexperten som följer drogutvecklingen, är aviserat till 11 mars och en då finns Spice med på agendan, enligt nyhetsbloggen *Reageramera*. SKL:s kemiska analyser av preparatet ska då även redovisas.

ECAD is Europe's leading organization promoting a drug free Europe and representing millions of European citizens. ECAD member cities work to develop initiatives against drug abuse supporting the United Nations Conventions.
Has your city joined ECAD?

ECAD Head Office
European Cities Against Drugs
ECAD, Stadshuset
105 35 Stockholm, Sweden
Tel. +46 850829363 Fax +46 850829466
E-mail: ecad@ecad.net www.ecad.net

ECAD Regional Office in Russia

www.ecad.ru
zazulin@ecad.ru
+7 812 328 96 65

ECAD Regional Office in Latvia

Tel. +371 6510591
www.ecad.riga.lv andrejs.vilks@rcc.lv

ECAD Regional Office in Bulgaria

www.ecad.hit.bg/home.html
doctor_ivo@abv.bg
+359 5 684 1391

ECAD Regional Office in Turkey

www.ibb.gov.tr/ecad ecad@ibb.gov.tr